

5.3.1

3. ÜNİTE ADAP VE NEZAKET

Toplumsal bir varlık olan insanın günlük hayatta uyması gereken bazı kurallar vardır. Bu kurallar

- Dini kurallar
- Ahlaki kurallar
- Hukuksal kurallar
- Nezaket kuralları şeklinde karşımıza çıkar.

Nezaket kuralları: Töreler, örf ve adetler gibi genel olarak toplumsal hayatta uymamız gereken kurallardır.

Toplumda insanlar arası ilişkilerde uyulması gerekli, incelik kuralbırını, davranış kalıplarını, adab ve adetleri ifade eder.

Nezaket kurallarına **adab-ı muâşeret** kuralları da denir.

Adab: Töre, yol, yordam, yöntem anlamlarına gelir.

Adab toplumda uyulması gerekli görgü kuralları demektir.

Dinimiz güzel ahlaka büyük önem vermektedir.

Güzel ahlaka ilgili peygamberimizin sözleri:

"Ben ancak güzel ahlaki tamamlamak için gönderildim."
"Muhakkak ki sen yüce bir ahlak üzerisin."

Bazı adab ve nezaket önnelleri

- Güzel söz söylemek
- Başkalarının özel hayatının gizliliğine saygı gösterin.
- Başkasının odasına izin alınarak girmek.
- Başkalarının özel eşyasını karıştırmamak.
- Büyüklere saygı, küçüklere sevgi
- Fikir ve inançlara saygılı olmak.

5.32

- Gerre temizliğine dikkat etmek.
- Teşekkür etmek veya özür dilemek.
- Yardımsever ve misafirinperver olmak.
- Dürüst olmak, verdığımız sözü tutmak.
- Hasta, akraba ve arkadaşlarımızı ziyaret etmek.
- İyilik yapmaya önem vermek.

SELAMLAŞMA ADABI

Selamlaşma iki insanın birbirine iyi dileklerini iletmeleri anlamına gelir.

Biriyle karşılaşıncı ilk önce selamlaşmalıyız.

İnsanlar arasındaki iletişim selamla başlar.

İnsanlarla selamlaşmak onlar için dua etmektir.

Günlük hayatta insanlarla çeşitli ifadeler kullanarak selamlaşabiliriz.

Selamlaşma İfadeleri

- ★ Selamün Aleyküm: Selam, esenlik, iyilik, güzellik, hayırlı şeyler senin üzerine olsun demektir.
- ★ Ve Aleyküm Selam: Bende senin için sağlık, güzellik, iyilik ve esenlik dilerim demektir.
- ★ Günaydın
- ★ Merhaba
- ★ İyi günler.
- ★ Hayırlı işler
- ★ İyi akşamlar

Selam Allah'ın güzel isimlerinden yani Esmâül Hüsnâ-sından biridir.

-Peygamberimiz selamlaşmanın adabıyla ilgili şöyle buyurmuştur.

"Binekte olan yürüyene,
Yürüyen oturana,
Sarıca az olanı çok olana,
Küçük olan büyüğe,
Selam versin."

İLETİŞİM VE KONUŞMA ADABI

İletişim: Kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi ve haber alışverişi demektir.

- Duygu, düşünce, haber ve bilgilerin çeşitli yollarla karşılıklı olarak aktarılmasına **iletişim** denir.

- İnsan konuşarak iletişim kurar.

İletişimde dikkat etmemiz gereken bazı kuralları

- 1- Güzel söz söylemeliyiz.
- 2- İletişimde kibar ve nazik olmalıyız.
- 3- Teşekkür etmeliyiz.
- 4- Özgün dilemeliyiz.
- 5- Lütfen ve rica kelimelerini sıkça kullanmalıyız.

Peygamberimiz güzel söz söylemenin önemini şu sözleriyle vurgulamıştır:

• "Allah'a ve ahiret gününe inanan ya hayır söylesin ya sussun."

• "Müslüman elinden ve dilinden diğer müslümanların güvencinde olduğu kimsedir."

SOFRA ADABI

İslam'ın yeme-içme konusunda ortaya koyduğu temel ilkeler:

- 1- Yeme içme konusunda helal-haram'a dikkat etmeliyiz.
- 2- İsraftan kaçınmalıyız.
- 3- Yemeye-içmeye bismelle ile başlamalıyız.
- 4- Gök yememeliyiz.
- 5- Oturarak yemeliyiz.
- 6- Yemeyi hastalayanlara teşekkür etmeliyiz.

5.34

Sofrada bulunması gereken bazı kurallar:

- Ağzımızda lokma varken konuşmamalıyız.
- Yemeye üflememeliyiz.
- Yemek sevmemeliyiz.
- Yemekte başkalarını rahatsız edici durumlardan uzak durmalıyız.

HZ. LOKMAN

Kur'an'da peygamberler dışında bazı önemli kişiler de bahsedilir.

Örnekler

- Hz. Meryem
- Hz. Zülkarneyn
- Hz. Zübeyr
- Hz. Lokman

- Kur'an'da 31. sure Lokman suresidir.
- Lokman suresi 34 ayettir.
- Mekke'de inmiştir.
- Surede Lokman'ın oğluna verdiği öğütlerden bahsedilir.

Lokman suresindeki öğütleri

- İman
- İbadet
- Ahlak
- Görgü kuralları ile ilgilidir.
- Surede Allah'ın Hz. Lokman'a ilim, üstün kavrama, isabetli söz ve davranış, ilim - amel uygunluğu ve din konusunda derin bilgi konularında hikmet verdiği belirtilmektedir.
- Hz. Lokman aynı zamanda hekimliği ile ön plana çıkan.
- Hz. Lokman bitkilerin özünü bildiği için dentlere şifa reçeteler aktarmıştır.

- Hz. Lokman'ın peygamber olup olmadığı belli değildir.
- Hz. Lokman kendisine hikmet verilen bir Allah dostudur.
Hikmeti, Bilgelik

TAHIYYAT SURESİ

- Ettehiyyatu olarak bilinir.
- Tahiyyat: Selam vermek, tasimde bulunmak anlamına gelir.
- Namazların son oturuşu (kade-i ahire) okunur.

Ödev

- Tahiyyat suresi ve anlamını deftere yazınız.
- Sayfa 65-66 ders kitabı yap.

Tahiyyat Duası

Okunuşu

Anlamı

Ettehiyyatü lillahi vessalavatü Bütün iyilikler güzellikler, vetteyyibat, Esselamü aleyke dualar, ibadetler selamlar Allah eyyühennebiyyü ve rahmetüllahi içindir. Ey Peygamber! Allah'ın ve berekatüh, Esselamü aleyne selamı, rahmet ve bereketleri ve ala ibadillahissalihin. Eshedü senin üzerine olsun. Selamı, enne ilahe illallah ve eshedü bize ve Allah'ın bütün iyi enne Muhammeden abdühü ve kullarının üzerine olsun. Kesinlikle resülüh, bilir ve inanırımı Allah'tan başka ilah yoktur.